

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 3629
Tarih : 17.09.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 17.09.2019
Sayı: -120.10-E.00000535359

E.00000535359

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İktidara yakınlığıyla bilinen, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'nın (SETA), yayınladığı “**Uluslararası Medya Kuruluşlarının Türkiye Uzantıları**” başlıklı ‘rapor’da gazetecileri fişlemesi şeklinde tezahür eden açıklamalarının, Türkiye’de basın özgürlüğünün ne aşamada olduğu ve anayasal güvence altında olan “haber alma hakkı”na olan etkileri ile birlikte araştırılmasına ilişkin Anayasa’nın 98. ve İçtüzüğü’nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.
08.07.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE

İktidara yakınlığı ile bilinen ve kısa adı SETA olan Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'nın Uluslararası Medya Kuruluşlarının Türkiye Uzantıları başlıklı raporu basında sansür ve otosansürün geldiği aşamayı gözler önüne sermiştir.

Raporda BBC Türkçe, DW Türkçe, VOA, Sputnik Türkiye, Euronews Türkiye gibi uluslararası yayın kuruluşlarında çalışan Türkiyeli gazeteciler, yaptıkları haberler ve sosyal medya paylaşımları üzerinden hedef gösterilirken; Evrensel, Birgün, Yeni Yaşam, T24, Bianet, Gazete Duvar gibi pek çok yayın kuruluşuna ait haberlerin sosyal medya üzerinden paylaşılması da suç olarak yansıtılmıştır. Hakeza işçi direnişleri, kadın cinayetleri, hükümete dönük eleştiriler, medyaya dönük hükümet baskısı, tutuklu gazeteciler ve gazeteci davalarına ilişkin haberlerin ise mevcut iktidarı yıpratmak amacıyla olduğu ifade edilmiştir. Uluslararası medya kuruluşlarının Türkiye ofislerinde çalışan gazetecilerin ise geçmiş yıllarda hükümete dönük eleştirel yayın yapan medya kuruluşlarında çalışmış olması da ‘sorun’ olarak belirtilmiştir.

E.00000535359

Raporda ayrıca gazeteciler ve basın kuruluşları dışında mensubu olduğu atıfta bulunulmuş olması da raporun amacını özetler niteliktedir. Rapordaki, ***Türkiye'nin PKK'nın şehir uzantılarını ve silahlı terör örgütü mensuplarını sivil halkın arasından temizlemek üzere başlattığı şehir operasyonları BBC Türkçe tarafından daha çok HDP'li milletvekillerinin gözünden aktarılmıştır. Her ne kadar HDP'li milletvekillerinin terör örgütüyle bağlantısı ve daha önce devletin terörle mücadelesi hakkında bölge halkında tepkiye neden olacak yalan ve spekülasyon haberler aktardıkları defalarca kanıtlanmış olsa da BBC Türkçe HDP milletvekillerine güvenilir haber kaynağı muamelesi yapmıştır.*** şeklindeki açıklamanın esasen Kürtleri, muhalifleri yani iktidar haricindeki farklı düşünceleri kriminalize etme amacıyla olduğu kuşkusuzdur. AKP iktidarının basın üzerindeki baskısı yıllardır tartışılmalı ve endişe ile izlenen bir olgudur. Mevcut cumhurbaşkanının, başbakanlığı döneminden itibaren, kendisine muhalif soru yönelten gazetecilere gösterdiği tepki, gazete ve televizyon sahipleriyle yaptığı görüşmeler sonucu işten çıkarılan gazeteciler ve eleştirel haber yapanların yargı baskısı altına alınması zaten ülkede yurttaşların haber alma hakkına yönelik doğrudan müdahalenin örneklerindendir. Televizyon ve gazetelerde HDP'nin ötekileştirildiği, HDP'lilerin yayınlara çıkarılmadığı, HDP'nin HDP'siz bir şekilde televizyon programlarında tartışıldığı bilinmektedir. Buna karşın, HDP'li milletvekilleri tarafından olan bitenin objektif bir şekilde aktarılmış olması da bahse konu SETA raporunda güvenilmeyecek bir haber kaynağı şeklinde yansıtılmıştır. Şüphesiz raporda yer alan bu açıklamalardan, Kürt halkının yaşadığı illerde devletin gerçekleştirdiği hak ihlallerinin ve hukuka aykırılıkların uluslararası medya kuruluşlarında yansımalarının rahatsızlık yarattığı anlaşılmaktadır.

Raporun dikkat çeken bir diğer yönün de gazetecilerin sosyal medya hesaplarının takip edilmesi ve yapmış oldukları paylaşımlara göre kategorize edilmiş olmalarıdır. Twitterde yer alan bir haberin aynen paylaşılması dahi adeta bir suç olarak gösterilmiş olup, yine 15 Temmuz darbe girişiminden sonra meydana gelen hak ihlalleri ve gözaltıların haber yapılması da bir sorun olarak ele alınmıştır. Raporun bir diğer özelliği de, Türkiye'deki olayların uluslararası medyada yer almasından duyulan rahatsızlığı ifade etmesi olmuştur. Bilhassa OHAL ilanından sonra artan hak ihlallerinin boyutlarının uluslararası kamuoyunda konuşulmasından duyulan endişe; gerçeğin duyurulmasına aracılık eden ve misyonlarını yerine getiren gazete ve gazetecileri hedef haline getirmiştir. Halihazırda, çok sayıda medya kuruluşu kapatılmış, pek çoğuna erişim engeli konulmuş ve gazetecilerin büyük çoğunluğu cezaevindedir. Doğan grubuna ait olan medya kuruluşunun devlet destekli kredi yöntemi ile iktidara yakın olan Demirören grubuna satılması ülkede basının tek sesli bir şekilde haber yapmasına olanak sağlamıştır. Ancak buna rağmen, sosyal medya ve internet üzerinden haber yapan ve yine uluslararası basın kuruluşlarının Türkiye ayağını yürüten gazetecilerin hedef gösterilmesine aracılık eden bu raporun, ülke gerçeklerinin halktan gizlenmesine dönük bir yöntem belirlediği şüphe götürmemektedir.

Bu nedenle SETA raporu ile ortaya çıkan, gazetecileri ve de HDP'lileri hedef gösteren anlayışın, ülkedeki basın özgürlüğünü ihlal ve yaratılan ayrımcılık temelinde ele alınması ve raporun amacının tartışılması ve araştırılması elzemdir.

1	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abg
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İmam Taşcier
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	G. Paylan
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	M. Toğrul
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat Çepni
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	E. Günay
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	A. Sürücü
12	HABİP EKSİK	İĞDIR	Habip Eksik
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. Kaçmaz
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	A. Şik
15	PERO DUNDAR	MARDİN	P. Dunder
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	T. Çelik
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	R. Turan
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	Ş. Çoşkun
19	MENSUR İŞİK	MUŞ	M. İşik
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	S. Kemalbay